

Koekje van eigen deeg

Als middelbare scholier werkte ik in een bakkerij. Daar leerde ik dat wat je in het deeg stopt uiteindelijk ook terecht komt in de koekjes die je van dat deeg bakt. Daarom moet je heel zorgvuldig met het deeg omgaan. Ik denk dat premier Rutte nooit in een bakkerij heeft gewerkt. Hij denkt namelijk dat wat je in het deeg stopt níét terecht hoeft te komen in de koekjes die je daarvan bakt. Hij roept immers al geruime tijd dat de lonen in Nederland omhoog kunnen en omhoog moeten. Dat heeft hij koning Willem-Alexander zelfs laten zeggen in de troonrede, die hij op Prinsjesdag namens het kabinet uitsprak. Maar toen het er op aan kwam om de daad bij het woord te voegen, kregen de ambtenarenbonden van minister Ollongren van Binnenlandse Zaken namens hetzelfde kabinet nul op rekest. Het deeg van de troonrede was kennelijk alleen bedoeld voor koekjes die door andere werkgevers gebakken worden, maar niet voor de koekjes die het kabinet zelf bakt! Inmiddels is het kabinet op zijn schreden teruggekeerd en heeft minister Ollengren de vakbonden een fatsoenlijk loonbod voorgelegd. Dat zou best eens tot beëindiging van de acties kunnen leiden en de opmaat voor een nieuwe CAO kunnen zijn.

Ik vond het heel begrijpelijk dat vakbonden dat niet konden accepteren en ook bij de overheid acties voerden. Als zelfs de koning uitsprekt dat de lonen omhoog kunnen en moeten, ben je als vakbond natuurlijk geen knip voor je neus waard als je daarover geen CAO-afspraken kunt maken. En niet alleen de koning en de premier, ook IMF, OESO en De Nederlandsche Bank vinden dat de lonen omhoog kunnen en moeten. Die eensgezindheid doet mij overigens een beetje denken aan de schapen uit Animal Farm van George Orwell, die braaf de varkens nablaten. Dat zou enig gezond wantrouwen op moeten roepen in plaats van dat iedereen, vrijwel elke econoom, politicus en vakbond en zelfs werkgeversvoorman VNO-NCW-voorzitter Hans de Boer (!) het ongeclausuleerd naroept.

Ik ben geen econoom, maar dat hogere lonen tot meer duurzame economische groei leiden lijkt mij toch te veel op het sprookje van de Baron von Münchhausen, die zichzelf aan zijn haren uit het moeras omhoog probeert te trekken. Loonsverhogingen die niet uit verhoging van arbeidsproductiviteit betaald worden leiden uiteindelijk tot prijsverhogingen, die de koopkrachtverbetering weer teniet doen. In overheidssectoren leiden zulke loonsverho-

gingen tot belastingverhogingen met hetzelfde gevolg. Loonsverhogingen in Nederland zullen zich uiteindelijk vertalen in hogere prijzen en een betere concurrentiepositie voor Zuid-Europese lidstaten van de EU. Zijn instanties als IMF, OESO en De Nederlandsche Bank er dáárom zo'n voorstander van?

Die vraag stellen roept de tegenvraag op of we dan maar van loonsverhogingen moeten afzien. Dat lijkt me niet. Maar zou het niet beter zijn dat CAO-partijen per sector en bedrijf samen bezien welke loonsverhoging verstandig is gelet op de inflatie en de arbeidsproductiviteit van die sector of dat bedrijf? Zodat de reële loonsverhoging gelijke tred houdt met de werkelijke stijging van de arbeidsproductiviteit. In de sector evenementenbeveiliging hebben CAO-partijen stappen in die richting gezet. Chapeau! De loonontwikkeling bij de overheid kan daar van worden afgeleid. Zoals dat al meer dan een kwart eeuw het geval is in de zorgsectoren. Daar vinden dan ook opvallend weinig CAO-acties plaats. Dat kan ook bij de overheids- en onderwijssectoren. Waardoor CAO-acties ook daar tot het verleden gaan behoren. En iedere sector en bedrijf, privaat en publiek, zijn eigen koekjes van zijn eigen deeg kan bakken.